

Pulskor Platvis Kennisdag (verslag)

- Organisatie: ProSea en IMARES, binnen het Innovatienetwerk (Blueport ZuidWest)
- Verslaglegging: Marieke Verweij (ProSea).
NB zie ook verslag van Gerrit Hakvoort, Visserijnieuws, 18 juli 2014
- Datum: 11 juli 2014 (13:15-18.15 uur)
- Locatie: Expo Haringvliet, Stellendam

Aanleiding

Toestemming voor de pulsvisserij op lange termijn is nog lang niet zeker; een vorm van visserij die essentieel is voor de vissers en toeleveranciers in de regio Zuidwest. Om de huidige puls-ontheffingen om te kunnen zetten in vergunningen is meer onderzoek nodig. IMARES stelt in opdracht van het Ministerie (en de EU) een onderzoeksagenda op. De EU heeft gevraagd om de zorgpunten uit de maatschappij mee te nemen in de onderzoeksagenda. IMARES wil ook graag de punten van vissers meenemen; vandaar deze dag.

Doelen van deze dag

- Kennisuitwisseling
 - over de ecologische effecten van de platvis pulskor visserij
 - tussen wetenschappers en vissers
- Bijdragen aan een gezamenlijk gedragen onderzoeksagenda:
 - wat moet er de komende 5 jaar onderzocht worden?

Dagprogramma

Na een openingswoord van Johan van Nieuwenhuijzen (Blueport ZuidWest) gingen wetenschappers en vissers afzonderlijk van elkaar aan het werk. Wetenschappers van IMARES, het NIOZ en ILVO bespraken samen de onderzoeksagenda in wording. Deze agenda zal in het najaar van 2014 uitgevoerd gaan worden. In een aparte zaal bespraken 12 vissers, voornamelijk uit de Zuid-West, welke ecologische effecten van de pulsvisserij op platvis ze nader onderzocht willen zien.

Na de parallele sessies presenteerden een wetenschapper en een visser de uitkomsten van de besprekingen aan de hele groep. Daarna volgde een discussie over de onderzoeksagenda. Tussendoor gaf Bea Deetman, Ministerie EZ, een korte toelichting op de stand van zaken omtrent de pulsontheffingen.

Uitkomsten wetenschappers-sessie

Gepresenteerd door Adriaan Rijnsdorp (IMARES, onderzoeks-coördinator pulskor).
(Antwoorden op vragen van vissers zijn ook in onderstaande tekst verwerkt).

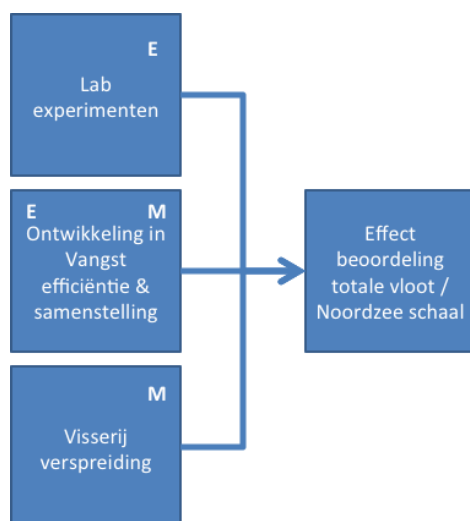
Adriaan benadrukt de rol van wetenschappers in het pulsdossier: het onafhankelijk aandragen van kennis t.b.v. maatschappelijk debat. De wetenschappers onderscheiden twee grote maatschappelijke zorgen over ecologische effecten van de boomkor: bijvangst van ondermaatse vis en effect op de bodemdieren & leefgebieden.

Op de voorlopige onderzoeksagenda staan in elk geval de volgende 5 hoofdvragen:

1. Gebroken ruggengraat rondvis (kabeljauw)
2. Effecten op haaien en roggen (electro-receptie organen)
3. Zweren op platvis
4. Effecten elektriciteit op chemie van zeebodem (vrijkomen voedingsstoffen & vervuulende stoffen) en functioneren bodemecosysteem
5. Toenemende vangstefficiëntie (tong)

Over de bovenstaande vragen is al wel e.e.a. bekend, maar nog niet voldoende. Wat betreft effecten van de puls op kabeljauw, bijvoorbeeld, bestaan er twee onderzochte tegenstrijdige uitkomsten. Daar moet dus nog nader naar gekeken worden. Daarnaast zijn korte termijn effecten van de puls al wel aardig onderzocht, maar er langere termijn effecten (zoals effecten op groei, voortplanting) nog niet. Bart Verschuren (ILVO) vertelt bijvoorbeeld: 'garnalen hebben geen last van eenmalige blootstelling aan de puls. Maar we weten nog niet het effect van herhaalde blootstelling aan de puls. Door de puls kunnen de spieren van de garnalen samentrekken. Dat kost de garnaal energie. Als dat een garnaal meerdere keren per dag overkomt, kan hij daar letterlijk doodmoe van worden.' Lange-termijn onderzoeken kunnen maximaal 5 jaar duren, want daarna legt Brussel een ei over de puls-ontheffingen op basis van dan beschikbaar onderzoek.

De manier waarop er onderzoek gedaan, vat IMARES samen in onderstaand schema. Hoe er precies onderzoek gedaan zal gaan worden naar ecologische effecten van de pulsvisserij moet nog verder worden uitgewerkt. Een optie is een stuk zee indelen in een aantal tijdelijke onderzoeksgebieden van 10 bij 10 km en dan in de helft van die gebieden niet pulsen en in de andere helft wel.

(E = experimenteel; M = monitoring)

Uitkomsten vissers-sessie

Gepresenteerd door Gerard Tanis (SCH 18).

Volgens veel van de aanwezige vissers betekent de puls een enorme verduurzamingsslag voor de Nederlandse visserij, met zowel ecologische als economische voordelen. Zonder de puls waren veel visserijbedrijven financieel omgevallen. Voordelen van de pulsvisserij:

1. Brandstofbesparing (40 tot 50% voor grote kotters en 30% besparing voor eurokotters)
2. 30% minder discards
3. Minder bodemberoering
4. Lagere visserij-inzet en hogere besomming per schip
5. Dankzij puls meer animo voor het visserijvak onder jongeren
6. Eurokotters kunnen jaarrond vissen
7. Gevangen vis beter van kwaliteit
8. Minder 'weergevoelig': kleinere schepen kunnen ook met slecht weer prima vis vangen met de puls

Daarnaast werden zorgpunten besproken, die volgens de vissers ook op de onderzoeksagenda zouden moeten staan:

1. Niet-pulsvissers vangen weinig vis, als ze in een gebied vissen waar pulsvissers actief zijn
2. Minder bodemberoering: gevolg productiviteit platvisbestanden? (scholbox)
3. Tongquota te laag voor pulsvissers
4. Pulsvissers kunnen overal in de Zuid vissen; minder rustplekken vis
5. Puls op tong; wat is effect op garnalen (met kuit), andere bodemdieren, vis die onder water uit net ontsnapt
6. (Brand)vlekken op de tong. Vanwege vorst tijdens strenge winter of vanwege puls?
7. Aandeel kleine tong in de aanvoer is gestegen sinds meer vissers zijn gaan pulsen. Is er een verband? (*Reactie Adriaan Rijnsdorp hierop: groeisnelheid van tong en schol is gedaald; dat kan het grotere aandeel kleine tong in de vangst verklaren.*)
8. Pulsvissers concentreren zich meer in de Zuid (onder de 55). Wat is daar het effect van de verhoogde visserijdruk?
9. Effect op kabeljauw? Of al bekend?

Wat betreft de onderzoeksagenda drukken de vissers de onderzoekers op het hart om eerst goed op een rij te zetten wat er al wel bekend is en daarna alleen de 'witte vlekken' onderzoeken.

Vissers noemden ook nog een aantal (technische) doorontwikkelpunten voor de puls, zoals selectiever op grote tong vissen (door pulssterkte en/of pulsduur anders in te stellen), de mogelijkheid onderzoeken of er ook schol te vangen valt met de puls, nog meer discards verminderen in de pulsvisserij en de twinrigpuls.

Discussie

Er werd onder meer gediscussieerd over de volgende punten:

1. Bodemberoering.

Met pulsvisserij is er minder bodemberoering want de bodem wordt minder diep omgewoeld. Daarbij is bij pulsvisserij de vissnelheid lager, dus er wordt ook minder oppervlakte zeebodem bevestigd per tijdseenheid. Kees Sinke (o.a. voorzitter visserijvereniging ZuidWest) geeft aan dat hij ook onderzoek zou willen zien naar de positieve effecten van bodemberoering ('ploegen') op de visbestanden. Adriaan Rijnsdorp vertelt over BENTHIS, een groot EU project waarin momenteel alle aspecten van bodemberoering onderzocht worden, in samenhang met de natuurlijke dynamiek van het gebied, dus ook de mogelijk positieve effecten op platvisbestanden.

2. Wetenschap en praktijk.

Hoe kunnen onderzoekers zo goed mogelijk op de hoogte zijn van wat er actueel technisch mogelijk is en in de praktijk gebeurt? Volgens het ILVO is het een taak van de wetenschap om de lijn met de sector kort te houden. 'Gewoon aan boord gaan en met de vissers meekijken.'. Bob van Marlen (IMARES) pleit voor een duidelijke omschrijving van de noodzaak van tijdige gesprekken met vissers en ontwikkelaars / leveranciers in het onderzoeksprogramma.

3. Verschuivingen vloot.

Vanwege de pulsvisserij wordt er meer gevestigd in de Zuid. 'Vissen op een postzegel'. Dit is een gedeelde zorg van vissers en wetenschappers. De effecten daarvan (ecologisch en sociaaleconomisch) moeten zeker onderzocht worden.

Afronding

Marloes Kraan (IMARES) geeft nog mee aan de vissers: 'vergeet niet dat de puls nog steeds een verboden tuig is. Als je als visser over de puls bevestigd wordt, door NGOs of door buitenlandse vissers, is dat vaak vanuit die context. En blijf als vissers en wetenschappers goed samenwerken, ook om duidelijkheid te krijgen over de puls.' Adriaan nodigt de vissers nadrukkelijk uit om in de komende jaren mee te werken aan onderzoek naar de puls. Meewerken aan monitoringsprogramma's is ook een voorwaarde die beschreven wordt in de voorschriften van de jongste 42 pulsontheffingen.

Na de afronding volgde een gezamenlijk diner.

